

การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ

THE STUDY OF READINESS IN BASIC EDUCATION MANAGEMENT OF TAMBON ADMINISSTRATIVE ORGANIZATION IN CHAIYAPHUM PROVINCE.

จิตอารีย์ ชินสาร¹, วิสุทธิ์ เวียงสมุทร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งและขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาความพร้อม กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยจำนวน 321 คน และกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน เครื่องมือการวิจัย คือ 1) แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.921 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. ความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยภาพรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของหน่วยงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ปัญหาที่มีดังนี้ นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลความต่อเนื่อง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษา ได้รับจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาไม่เพียงพอ แนวปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนและมีเงื่อนไขที่ยุ่งยากซับซ้อน 4. ข้อเสนอแนะมีดังนี้ ควรประสานงานกันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดกว้างและเข้าไปร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ในการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น ร่วมจัดแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ

คำสำคัญ : ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล, การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

2) อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Abstract

This research aims 1) to study the availability of Tambon Administrative Organization in the provision of basic education 2) to compare opinions on the readiness of the Tambon Administration Organization in basic education by location and size of the Tambon Administrative Organization and 3) to study the problem and suggestions for improving the availability. The target group of 321 people in research and in the interview sample of 15 people is a research tool. 1) Questionnaire was (α - Coefficient) by Cronbach is 0.9212) and structured interviews. Statistics used were percentage, average, and standard deviation. The results showed that 1. Overall availability of education management. There are moderate and found that the maximum average was the opinions of the public and stakeholders on the availability of education management. The smallest average was the experience in organizing or participating in education management. It was moderate. 2. Analysis of opinion comparison based on position and size of the organization units were vary significantly statistical level. 05. 3. Studies on problems of Policy and Development found that it lack of continuity, lack of knowledge and lack of experience in education management. Supporting budget for education management has been little. The applicable guidelines are unclear and are complicated. 4. Recommendations: More coordination among the staff of the Tambon Administration Organization and local community people is needed in order to promote learning management. They should widely open and participate in the jointly planning for education readiness and development of learning activities and resources.

Keyword : The readiness of the organization, Part of basic education

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคล ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพยากรใด ๆ คุณภาพของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่หลักของรัฐบาลที่จะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชนทุกคนในชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดไว้ในหมวด 3 มาตรา 49 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และได้ให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น ประเทศไทยมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว 3 ประเภท คือ เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา [1]

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 1 มาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มีจุดเน้นคือยึดคนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวังด้วยจิตสำนึก และคุณธรรมทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถตัดสินใจโดยใช้หลักความพอประมาณในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อุดมชนยันหมั่นเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 16 (9) มาตรา 17 (6) และมาตรา 18 ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 32 (1) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต การจัดการศึกษาปฐมวัย (4-5 ปี) และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ทั้งนี้ เพราะเป้าหมายหรือหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาก็เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการจัดการจัดการระบบการศึกษาและกำหนดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 9 (2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 [2]

ความพร้อมเป็นสิ่งที่มิประโยชน์สำหรับวิเคราะห์ การวินิจฉัย หรือตัดสินใจ และตัวแปรอื่น ๆ เช่น รูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้า วิกฤติการณ์ หรือจุดจบของเวลาหรือลักษณะของงาน อาจมีความสำคัญเท่ากันหรือมากกว่า ฉะนั้นภาวะด้านความพร้อมจะเป็นหลักสำหรับเลือกรูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับบุคคลหรือกลุ่มเฉพาะเวลาใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ความพร้อมในการทำงานมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง เพราะในการทำงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าผู้ปฏิบัติมีความพร้อมในการทำงานที่ปฏิบัติอยู่ จะนำไปสู่ความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพในด้านตรงกันข้าม หากผู้ทำงานไม่มีความพร้อมในงานที่ทำอยู่ ผลเสียก็จะเกิดแก่องค์กรหรือหน่วยงานนั่นเอง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดการศึกษาได้เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านเกณฑ์ประเมินความพร้อม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 21 ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการผ่านเกี่ยวกับการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไข ตัวชี้วัด และระดับคุณภาพในการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 [3]

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และแนวนโยบายการดำเนินการจัดการศึกษารวมทั้งจัดระบบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายและกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ มีการจัดทำแผนการศึกษาท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาของท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ (พ.ศ.2545-2559) และเป็นไปตามกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในปัจจุบันพบว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 7,853 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 75 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 6,157 แห่ง เทศบาล 1,619 แห่ง กรุงเทพมหานคร 1 แห่ง และเมืองพัทยา 1 แห่ง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 333 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 3.7 ที่จัดการศึกษาในระบบ (ที่มีโรงเรียนในสังกัด) ส่วนใหญ่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งสิ้น 1,481 แห่ง อย่างไรก็ตามจากการประเมินที่ผ่านมา แม้จะพบว่า การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในด้านการดำเนินการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความก้าวหน้าไปมาก โดยมีจำนวนโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นมากแต่ก็ยังมีส่วนน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนท้องถิ่นทั้งหมด และยังพบปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการศึกษาหลายประการ เช่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษา บุคลากรด้านการศึกษาสำนักงาน ไม่เพียงพอ และบุคลากรด้านการศึกษาขาดขวัญกำลังใจ และยังมีปัญหาด้านกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งปัญหาในการดำเนินงานการถ่ายโอนการจัดการศึกษาหลายประการ [4] หลังจากมีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 เป็นต้นมาพบว่า การถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบล ยังไม่สำเร็จตามความคาดหวังของรัฐบาลทั้งนี้เพราะมีปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลให้ประสบความสำเร็จ ส่วนการจัดการศึกษาก็สามารถทำได้เฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจุบันยังไม่ทราบอย่างชัดเจนว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชัยภูมิมีความพร้อมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด และมีความพร้อมในการรับโอนการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชัยภูมิเป็นอย่างไร [3]

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์กรบริหารส่วนตำบลของจังหวัดชัยภูมิ ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเสนอข้อเสนอแนะให้องค์กรบริหารส่วนตำบลของจังหวัดชัยภูมิ ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบรรลุปเป้าหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติต่อระดับความพร้อมขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งและขนาดขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาความพร้อมขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ
2. ทราบปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ
3. ผลจากการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ และเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น จังหวัดชัยภูมิ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการพิจารณาส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ประสพการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
- 2) แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษา
- 3) วิธีการบริหารและการจัดการศึกษา
- 4) การจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา
- 5) ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
- 6) ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชัยภูมิ จากองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 107 แห่ง, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชัยภูมิ และ นักวิชาการศึกษา จากจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งหมด 107 แห่ง รวมทั้งสิ้น 321 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ใช้ประชากรประชากรทั้งหมด จำนวน 321 คน จำแนกได้ดังนี้

2.1 นายกองค้การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 107 คน
2.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 107 คน
2.3 หัวหน้าส่วนการศึกษา/นักวิชาการศึกษา และกำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมาย	จำนวน 107 คน
2.4 ผู้บริหาร	จำนวน 15 คน
2.5 ผู้ปฏิบัติ	จำนวน 15 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย
(1) ตำแหน่ง
(2) ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ จำแนกเป็น

- (1) ระดับประสิทธิภาพในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
- (2) ระดับแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับประเภทและรูปแบบการศึกษา
- (3) ระดับวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา
- (4) ระดับการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา
- (5) ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
- (6) ระดับความเห็นชอบของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือน มกราคม-ธันวาคม 2558

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaires)

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ และขนาดของหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ จำนวน 30 ข้อ รวม 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ประสิทธิภาพในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
- 2) แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา
- 3) วิธีการบริหารและจัดการศึกษา
- 4) การจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา
- 5) ระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
- 6) ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่มีในตอน 2

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (In-depth Interview)

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ไว้เป็น 6 ประเด็นหลัก คือ

- (1) ประสิทธิภาพในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
- (2) แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษา
- (3) วิธีการบริหารและการจัดการศึกษา
- (4) การจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา
- (5) ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
- (6) ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย

1) นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายการประเมินในแบบสอบถาม จากผลการคำนวณพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ถือว่าแบบสอบถามชุดนี้ใช้ได้

2) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน คือ ผู้บริหาร จำนวน 15 คน ผู้ปฏิบัติ จำนวน 15 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) = 0.97 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) = 0.921

3) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8672 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้ใช้ได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ค่าเฉลี่ย (μ) คำนวณจากสูตร [5]
- 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) คำนวณจากสูตร [6]
- 3) สถิติการทดสอบ (t-test for independent samples) [5]

สรุปผล

1. ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37$, $\sigma = 0.12$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.13$) รองลงมา ได้แก่ ด้านระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.10$) และด้านที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.77$, $\sigma = 0.05$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของหน่วยงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1) ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าส่วนการศึกษา/นักวิชาการศึกษา มีจำนวนเท่ากันคือ ตำแหน่งละ 107 คน แต่ละตำแหน่งคิดเป็นร้อยละ 33.33 ขนาดของหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดกลางมีมากที่สุด คือ มีจำนวน 85 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 79.44 หน่วยงานเล็กมีน้อยที่สุด คือ มีจำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.56

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 6 ด้าน โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37, \sigma = 0.12$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.09, \sigma = 0.13$) รองลงมาได้แก่ ด้านระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94, \sigma = 0.10$) และด้านที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.77, \sigma = 0.05$)

3. เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ เป็นรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน ผลการวิเคราะห์ พบว่า

1) ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษาโดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.77, \sigma = 0.05$) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปมีส่วนร่วมในการปลูกฝังค่านิยม จารีต ประเพณีของท้องถิ่นร่วมกับโรงเรียน มีความพร้อมอยู่ในปานกลาง ($\mu = 3.16, \sigma = 0.87$) รองลงมาได้แก่ ข้อ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการวางแผนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 มีความพร้อมอยู่ในปานกลาง ($\mu = 2.87, \sigma = 0.73$) และข้อที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาของ

องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนขอความเห็นชอบต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิเกี่ยวกับการถ่ายโอนข้อมูล มีมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.30$, $\sigma = 0.76$)

2) ด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษา พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษา โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.34$, $\sigma = 0.11$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับหนึ่งหรือทุกระดับ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.91$) รองลงมาได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเตรียมแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรในโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.89$) และข้อที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนสนับสนุนโรงเรียนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.67$, $\sigma = 0.64$)

3) ด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.97$, $\sigma = 0.04$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมกำหนดนโยบายในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.12$, $\sigma = 0.99$) รองลงมาได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกำหนดแนวทางติดตามการวางแผนจัดการศึกษาของโรงเรียน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.99$, $\sigma = 0.98$) และข้อที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปร่วมกำหนดรูปแบบในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.80$, $\sigma = 0.94$)

4) ด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.12, \sigma = 0.09$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนทำค่าของงบประมาณจากเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไปยังสำนักกองส่วนการศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37, \sigma = 0.87$) รองลงมา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนเงินทุนในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.09, \sigma = 0.77$) และ องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณและตรวจสอบการเงินของโรงเรียน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.09, \sigma = 0.85$) และข้อที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดสรรสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00, \sigma = 0.64$)

5) ด้านระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94, \sigma = 0.10$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23, \sigma = 0.69$) รองลงมา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนและโรงเรียนให้กับนักเรียน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.16, \sigma = 0.66$) และข้อที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมเชิญวิทยากรในท้องถิ่นให้ความรู้แก่นักเรียน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.53, \sigma = 0.89$)

6) ด้านความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09, \sigma = 0.13$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกสถานศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60, \sigma = 0.63$) รองลงมา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร

ท้องถิ่นให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนตลอดจนความสนใจต่อผู้เรียน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.73$) และข้อที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมประสานงานให้เกิดความเข้าใจที่ีระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.41$, $\sigma = 0.52$)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งพบว่า ตำแหน่งต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามขนาดพบว่า ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการศึกษาศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ โดยการสัมภาษณ์ (Interview) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการสัมภาษณ์ทั้ง 6 ด้านดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษาสรุปได้ว่า ปัญหา คือ สถานศึกษาในพื้นที่ขาดความเชื่อมั่นในเรื่องการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล กลัวการเมืองท้องถิ่นจะเข้าไปครอบงำและก้าวกายการจัดการศึกษาและขาดอิสระในการบริหารงานในสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล ขาดการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับประชาชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่และนอกพื้นที่ ข้อเสนอแนะคือ ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจและชำนาญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษา

2) จากการสัมภาษณ์ด้านแผนการเตรียมความพร้อม สรุปได้ว่า ปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ขาดการเตรียมการในการส่งเสริม พัฒนาและสนับสนุนงานด้านวิชาการ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาและสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับหนึ่ง แต่ขาดการมีส่วนในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ขาดการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษา ข้อเสนอแนะ คือ สถานศึกษาควรเปิดกว้างให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปร่วมในการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษาในลักษณะของแผนบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ ควรประสานความร่วมมือเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลและสถานศึกษาในท้องถิ่นได้สร้างความร่วมมือให้มากกว่าที่เป็นอยู่

3) จากการสัมภาษณ์ด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า ปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่มีความพร้อมในการบริหารงานและการจัดการศึกษาเท่าที่ควร นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาไม่ต่อเนื่อง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลขาดระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาและยังขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญด้านการจัดการศึกษาน้อยมากบุคลากรครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา บางส่วนวิตกกังวลเกี่ยวกับสภาพภาพภายหลังการถ่ายโอน ข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มบุคลากรและส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญในการบริหารจัดการการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น

4) จากการสัมภาษณ์ด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา สรุปได้ว่า ปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาไม่เพียงพอเรื่องการจัดสรรงบประมาณและกฎระเบียบที่ไม่เอื้อและล่าช้า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาจะเน้นงบประมาณไปทางด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมายด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อการจัดการศึกษามีข้อจำกัด การตั้งงบประมาณ เพื่อสนับสนุนด้านการศึกษา ขาดระเบียบแนวปฏิบัติ

ที่ชัดเจนและมีเงื่อนไขที่ย่างยากซับซ้อน ขาดการวางแผนการใช้งบประมาณ การติดตามและรายงานผลการใช้งบประมาณข้อเสนอแนะ คือ การจัดสรรงบประมาณ ควรดำเนินการให้เร็ว และการเบิกจ่ายที่คล่องตัวผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

5) จากการสัมภาษณ์ด้านระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สรุปได้ว่าปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีส่วนร่วมในการจัดหาวิทยากรท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนในชุมชนเลยผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในตัวเมือง ส่งผลให้เกิดการเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนในท้องถิ่นกับโรงเรียนในตัวเมือง แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีจำกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความสำคัญและมีความพร้อมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนน้อยมาก องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด และมีบุคลากรน้อยนโยบายด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ชัดเจน มีข้อจำกัดและไม่สอดคล้องกับความจำเป็นของชุมชนข้อเสนอแนะ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเตรียมความพร้อมและร่วมจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

6) จากการสัมภาษณ์ด้านความเห็นของประชาชนต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ว่า ปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ไม่มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนบางส่วนยังเชื่อว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ ความสามารถ และขาดประสบการณ์ ในการบริหารโดยเฉพาะด้านการศึกษา ประชาชนมีรายได้และการศึกษาค่อนข้างต่ำยังต้องดิ้นรนทำมาหากิน จึงไม่ค่อยสนใจการศึกษาในท้องถิ่น ข้อเสนอแนะ คือ ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับสถานศึกษาในท้องถิ่นเร่งรัดและพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ

1) จากผลการวิจัยความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 6 ด้าน โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37$, $\sigma = 0.12$) ซึ่งสอดคล้องกับ

เข็มชาติ ลิทธิจันทร์ (2549 : 54) [7] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม มีระดับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ วิศาล พิทยะพงษ์ (2548 : 102) [8] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โดยภาพรวมมีความพร้อมในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับ สมัย พูนเหลือ (2548 : 76) [9] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมมีความพร้อมในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.32$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมากกว่า ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ทางองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีประสบการณ์ อีกทั้งยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และขาดความเข้าใจในการบริหารงานการศึกษาในระดับดังกล่าว นอกจากนี้ยังไม่มีแผนชัดเจนของกรอบแนวทางการปฏิบัติ ตามนโยบายการศึกษาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง จึงอาจเป็นสาเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิศาล พิทยะพงษ์ (2548 : 102) [8] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างผู้บริหารเทศบาลตำบลกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ โดยการสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มเป้าหมายจำนวน 15 คน เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา 2) ด้านแผนการเตรียมความพร้อม 3) ด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา 4) ด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา 5) ด้านระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และ 6) ด้านความเห็นของประชาชนต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างต่างแสดงความคิดเห็นถึงความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลคือ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ย่อมมีความพร้อมในด้านบุคลากร งบประมาณ มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง แต่ในด้านระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และด้านความเห็นของประชาชนต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะมีความเห็นที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมัย พูลเหลือ (2548: 79) [9] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับประถมวัยเท่านั้น อีกทั้งสถานศึกษาในพื้นที่ขาดความเชื่อถือในเรื่องการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล กลัวการเมืองท้องถิ่นจะเข้าไปครอบงำและก้าวกายการจัดการศึกษาและขาดอิสระในการบริหารงานในสถานศึกษา แต่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาในบางส่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านประสบการณ์ในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนขอความเห็นชอบต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ เกี่ยวกับการถ่ายโอนข้อมูลต่างๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

2) ด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่างๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษาทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรเน้นเรื่องการจัดทำแผนสนับสนุนโรงเรียนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น

3) ด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าไปร่วมกำหนดรูปแบบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

4) ด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดสรรสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น

5) ด้านระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในการร่วมเชิญวิทยากรในท้องถิ่นให้ความรู้แก่นักเรียน

6) ด้านความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในการร่วมประสานงานให้เกิดความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบที่ใช้ในการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) ควรศึกษาความคิดเห็นจากบุคลากรในสถานศึกษา ที่อยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย เพื่อทราบถึงความพร้อมและความต้องการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้วย

3) ควรมีการศึกษาค่าใช้จ่าย เพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง เพื่อทราบถึงศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการด้านการศึกษาหรือการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

บรรณานุกรม

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551) **กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.** ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก วันที่ 2 เมษายน 2553. หน้า 22-35.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- [3] กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2547). **เอกสารประกอบการศึกษาอบรมและสัมมนาหลักสูตรสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล.** กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.

- [4] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- [5] บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- [6] สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2546). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยการศึกษาเบื้องต้น**. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [7] เข็มชาติ ลิทธิจันทร์. (2549). **การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [8] วิศาล พิทยะพงษ์. (2548). **การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขอเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- [9] สมัย พูลเหลือ. (2548). **ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.